

Sygn. akt VIII Ca 472/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Krawczyk (spr.)
Sędziowie:	SSO Jadwiga Siedlaczek SSO Małgorzata Kończal
Protokolant:	st. sekr. sądowy Izabela Bagińska

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2013 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. B. (1)**

przeciwko (...) **Bank Polski Spółce Akcyjnej w W. Oddział 1 w C.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Chełmnie

z dnia 18 czerwca 2013 r.

sygn. akt I C 86/13

1. **oddala apelację;**

2. **nie obciąża powoda kosztami procesu za instancję odwoławczą;**

3. **przyznaje ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Chełmnie na rzecz adwokata K. T. kwotę 300 (trzysta) złotych plus 23% podatku VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w instancji odwoławczej.**

Sygnatura akt: VIII Ca 472/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 czerwca 2013 roku (sprostowanym postanowieniem z dnia 12 lipca 2013 roku) Sąd Rejonowy w Chełmnie Wydział I Cywilny oddalił powództwo o zapłatę wytoczone przez M. B. (1) przeciwko (...) Bankowi Polskiemu S.A. w W. Oddziałowi I w C..

Sąd Rejonowy poczynił następujące ustalenia. Pozwany prowadzi wspólny rachunek bankowy małżonków M. B. (1) i M. B. (2). Pismem z dnia 2 marca 2011 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie M. G. dokonał zajęcia tego rachunku bankowego w sprawie egzekucyjnej Km 796/11 prowadzonej z wniosku wierzyciela (...) Bank Polski S.A. Oddział we W. przeciwko M. B. (2) na podstawie tytułu wykonawczego - nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 10 lutego 2010 roku wydanego przez Sąd Rejonowy w Chełmnie w sprawie I NC 159/10, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności dnia 10 marca 2010 roku. W postanowieniu o zajęciu komornik sądowy wskazał, że postępowanie jest wszczęte w celu zaspokojenia następujących należności: należności głównej w wysokości 1228,92 złotych, odsetek wyliczonych do dnia wystawienia zajęcia w kwocie 260,77 złotych i dalszych odsetek od dnia 3 marca 2011 roku w kwocie 0,79 złotych za każdy dzień, kosztów procesu w kwocie 25 złotych, innych kosztów w kwocie 52,46 złotych, opłaty egzekucyjnej w wysokości 135,84 złotych oraz wydatków gotówkowych w kwocie 45,20 złotych.

M. B. (1) zawarł ze (...)w dniu 30 sierpnia 2012 roku umowę na dofinansowanie prac dotyczących likwidacji barier architektonicznych. Przedmiotem umowy było dofinansowanie ze środków PFRON przeznaczone na likwidację barier w łazience i wyrównanie różnic podłogi. Na mocy powyższej umowy ustalono, że (...)dofinansuje roboty budowlane będące jej przedmiotem do wysokości 80 % wartości tych prac, nie więcej jednak niż 15000 złotych. M. B. (1) był zobowiązany do przedłożenia dokumentów w celu rozliczenia dokonanych prac. Zaliczkowo wpłacono mu kwotę 7500 złotych na wskazany przez niego w/w rachunek wspólny jego i żony. Powyższa umowa została rozliczona w związku z czym wpłacono M. B. (1) pozostałą część kwoty na inne konto, którego jest on wyłącznym posiadaczem.

Po wpłynięciu kwoty 7500 złotych na rachunek wspólny M. i. M. B. pozwany bank zaliczył część tej kwoty na spłatę kredytu odnawialnego w rachunku, a następnie w ramach realizacji w/w zajęcia tego rachunku bankowego przekazał w dniu 7 września 2012 roku na rachunek Komornika Sądowego kwotę 1725,57 złotych, zaś w dniu 10 września 2012 roku kwotę 340,75 złotych.

W związku z powyższym M. B. (1) złożył skargę na czynności komornika, która to została oddalona. Powód nie występował z powództwem o zwolnienie spod egzekucji.

Zdaniem sadu pierwszej instancji powództwo nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem bank zrealizował zajęcie zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym, a zatem jego działania w tym zakresie nie nosiły znamion bezprawności. Pozwany nie był bowiem uprawniony do odmowy realizacji postanowienia komornika sądowego, niezależnie od źródła pochodzenia środków zdeponowanych na rachunku bankowym.

Zgodnie z treścią art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c. w celu dokonania egzekucji z wierzytelności z rachunku bankowego w tym rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy komornik ogólnej właściwości dłużnika przesyła do oddziału lub innej jednostki organizacyjnej banku, w którym dłużnik posiada rachunek, zawiadomienie o zajęciu wierzytelności pieniężnej dłużnika, wynikającej z posiadania rachunku bankowego w tym rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy, do wysokości należności będącej przedmiotem egzekucji wraz z kosztami egzekucyjnymi i wzywa bank, aby nie dokonywał wypłat z rachunku bez zgody komornika do wysokości zajętej wierzytelności, lecz przekazał bezzwłocznie zajętą kwotę na pokrycie należności albo zawiadomił komornika w terminie siedmiu dni o przeszkodzie do przekazania zajętej kwoty. Z kolei art. 890 § 2 k.p.c. wskazuje, że wynikający z zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego zakaz wypłat z tego rachunku nie dotyczy bieżących wypłat na wynagrodzenie za pracę wraz z podatkami i innymi ciężarami ustawowymi oraz na zasądzone alimenty i renty o charakterze alimentacyjnym zasądzone tytułem odszkodowania – do wysokości przeciętnego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 roku, Nr 39, poz. 353, z późn. zm.).

W przypadku egzekucji z rachunku bankowego art. 891² § 1 k.p.c. wskazuje, że wierzyciel nie musi przedstawiać tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika. Wierzyciel może zaspokoić się z całej kwoty zgromadzonej na rachunku wspólnym dłużnika i jego małżonka. Bank zaś zobowiązany jest do niezwłocznego wypłacenia całej zajętej kwoty komornikowi sądowemu. Natomiast §2 powyższego przepisu daje małżonkowi dłużnika prawo do obrony w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego jeżeli na rachunku wspólnym małżonków zgromadzono środki, które nie wchodzą do majątku osobistego dłużnika, albo też środki, które nie pochodzą z pobranego przez dłużnika wynagrodzenia za pracę, dochodów uzyskanych przez dłużnika z innej działalności zarobkowej, jak również z korzyści uzyskanych z jego praw autorskich i praw pokrewnych, praw własności przemysłowej oraz innych praw twórcy.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, który zaskarżył go w części dotyczącej oddalenia powództwa i zarzucił mu naruszenie prawa materialnego poprzez nieuwzględnienie art. 5 k.c. w sytuacji, gdy pobrane przez pozwanego środki pieniężne pochodzące z zawartej pomiędzy powodem a (...) umowy na dofinansowanie prac dotyczących likwidacji barier architektonicznych nie stanowiły własności powoda. Podnosząc powyższe powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie żądania pozwu i zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania przed Sądem II instancji.

Sąd Odwoławczy ustalił i zważył co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd II instancji podziela ustalenia faktyczne i rozważania prawne poczynione przez Sąd Rejonowy i przyjmuje je jako własne. Ponadto należy zwrócić uwagę, że nie zostały one w żaden sposób podważone w apelacji.

Zgodnie z art.5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Przepis ten, którego naruszenie zarzuca skarżący, reguluje problematykę nadużycia prawa podmiotowego w związku z czym dotyczy wyłącznie stosunków z zakresu prawa prywatnego. Tymczasem bank wykonując zajęcie komornicze na podstawie nadesłanego przez komornika sądowego zawiadomienia o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego nie działa jako strona stosunku cywilnoprawnego, lecz jako podmiot realizujący wezwanie organu egzekucyjnego. Komornik Sądowy zaś również nie funkcjonuje w takiej sytuacji jako podmiot prawa prywatnego, lecz wykonuje zadania z zakresu władzy publicznej. Działa zatem w sferze imperium, do której koncepcja nadużycia prawa podmiotowego nie ma zastosowania. Należy zwrócić uwagę, że bank stosujący się do wezwania komornika zawartego w zawiadomieniu o zajęciu wierzytelności nie realizuje żadnego własnego prawa podmiotowego, lecz stanowi jedynie podmiot obowiązany do wykonania polecenia organu egzekucyjnego w granicach określonych przepisami o postępowaniu egzekucyjnym.

W apelacji skarżący podnosi, że środki, których zwrotu domaga się powód są własnością Skarbu Państwa, a ponadto zostały pobrane od osoby będącej inwalidą. Sam fakt niepełnosprawności dłużnika, bądź też źródła pochodzenia danych środków nie upoważnia jednak banku do zaniechania wykonania postanowienia o zajęciu rachunku bankowego.

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 831 § 1 pkt 2 nie podlegają egzekucji sumy przyznane przez Skarb Państwa na specjalne cele (w szczególności stypendia, wsparcia), chyba że wierzytelność egzekwowana powstała w związku z urzeczywistnieniem tych celów albo z tytułu obowiązku alimentacyjnego. Przepis ten nie wprowadza ograniczenia egzekucji komorniczej wobec środków przyznanych na rachunek beneficjenta w ramach dofinansowania z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej jako PFRON). Wynika to z faktu, iż w

myśl art. 45 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity- Dz. U. Z 2011 roku, Nr 127, poz. 721 ze zm.) PFRON jest państwowym funduszem celowym, którego utworzenie nastąpiło w wyniku stworzenia odrębnych struktur organizacyjnych i nadania mu osobowości prawnej. Dysponentem środków zgromadzonych na rachunkach PFRON jest zaś właściwy jego organ. Zatem środków wypłaconych powodowi w ramach przedmiotowego dofinansowania nie można rozpatrywać w kategorii środków przyznanych przez Skarb Państwa na specjalne cele. Jednakże nawet gdyby przyjąć, że środki te nie podlegają egzekucji to ograniczenie takie nie uprawniałoby banku do którego komornik sądowy skierował zawiadomienie o zajęciu rachunku bankowego do odmowy wykonania spoczywających na nim powinności wynikających z tego zajęcia, tj. wstrzymania wypłat i przekazania środków na rachunek organu egzekucyjnego.

Podkreślenia wymaga, że zgodnie z art. 892 § 1 k.p.c. bank, który naruszył przepisy dotyczące obowiązków banku w zakresie egzekucji z rachunków bankowych w tym rachunków bankowych obejmujących wkłady oszczędnościowe, odpowiada za wyrządzoną przez to wierzycielowi szkodę. Ponadto art. 892 § 2 k.p.c. wskazuje, że pracownikowi banku, który winny jest niezgodnego z prawem dokonania wypłaty z zajętego rachunku bankowego komornik wymierza grzywnę do dwóch tysięcy złotych. W świetle powyższych sankcji nie można uznać za zasadną argumentację zmierzającą do wykazania, że pozwany, powołując się na zasady współżycia społecznego winien odmówić wykonania zawiadomienia o wszczęciu egzekucji.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda w myśl art.385 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd Odwoławczy nie obciążył powoda kosztami procesu ze względu na jego trudną sytuację materialną i życiową. Jedynym źródłem utrzymania powoda i jego małżonki jest bowiem niewysoka renta, a ponadto oboje są osobami niepełnosprawnymi.

Sąd Odwoławczy przyznał od Skarbu Państwo- kasy Sądu Okręgowego w Toruniu na rzecz adwokat K. T. kwotę 300 złotych + 23% podatku VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi przez pełnomocnika ustanowionego przez Sąd z urzędu. Sumę powyższą określono na podstawie § 6 pkt 3, § 13 ust.1 pkt 1 in principio i § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1348 ze zm.).